

**Gradska knjižnica i čitaonica
Frane Petrića**

Trg Sv. Frane 8, Cres 51557
tel/fax: 051 571 054
e-mail: knjiznica-cres@ri.t-com.hr
mb: 2164043
OIB: 03415683262

Klasa : 612-04/23-01/19
Ur.br.: 2213-2-7-23-1

U Cresu, 19. prosinca 2023. godine

IZVJEŠĆE ZA 2023. GODINU

GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA FRANE PETRIĆA

godina osnivanja: 1905.
status: javna ustanova
tip knjižnice: narodna knjižnica

Županija : Primorsko-goranska
Grad: Cres
Osnivač knjižnice: Grad Cres

Adresa: Trg Sv. Frane 8, 51557 Cres
telefon/fax: 051/ 571 054
e-mail: knjiznica-cres@ri.t-com.hr

Ravnatelj: Stefano Negovetić, mag. bibl.

POVIJEST KNJIŽNICE

Povijest čitaonica i knjižnica na otoku Cresu seže u razdoblje druge polovice 19. stoljeća i usko je povezana uz rad kulturnih društava koje su osnivala creska gospoda. Iako nema pouzdanih podataka o datumu osnivanja, zna se da je društvo "Societa del Casino" postojalo već 1853. godine. Sedamdesetih godina se osniva novo društvo "Societa Casino riformato-Francesco Patricio" koje je, prema podacima iz izvješća za 1871. godinu, služilo i kao talijanska čitaonica. Gradska biblioteka "Moise-Bunicich" temeljena je na ostavštini dr. Marka Buničića koji je svoju privatnu zbirku knjiga u Rimu ostavio rodnom gradu, pa su zahvalni sugrađani 1887. godine gradsku knjižnicu nazvali njegovim imenom kao i imenom drugog donatora, don Giovannija Moise, publicista i talijanskog gramatičara. Danas se primjerci knjiga iz ove knjižnice čuvaju u creskom Gradskom muzeju.

Hrvatska pučka čitaonica u Cresu otvorena je u lipnju 1905. godine kada se upisalo oko 100 članova. Predsjednikom je imenovan Nikola Bolmarčić, podpredsjednikom Marko Buničić, a tajnikom svećenik Ivan Mrakovčić. Čitaonica je najprije bila smještena u prostorima Gospodarsko-konzumnog društva (današnja zgrada Ulica žrtava fašizma 5), a potom od 22. studenog 1908. u svečano otvorenom Narodnom domu (današnja zgrada Pošte). Prigodom otvaranja Glavna uprava za osnivanje pučkih knjižnica iz Zagreba poklonila je Čitaonici 114 knjiga. Čitaonica postaje kulturno središte i stjecište okupljanja žitelja Cresa. Osniva se tamburaški zbor, priređuje tombola i prikupljaju prilozima za Družbu sv. Ćirila i Metoda čijom zaslugom se 1907. osniva hrvatska škola.

1907. godine predsjednikom je imenovan svećenik Ive Mrakovčić, a tajnikom učitelj Ante Blečić. 1911. godine na godišnjoj skupštini bira se novi odbor: predsjednik je Ivan Maračić, podpredsjednik Mate Kružić, tajnik Ivo Šorić, a blagajnik Ante Blečić.

Dolaskom talijanske uprave na otok Cres, dekretom se ukidaju sve hrvatske ustanove, među kojima i Čitaonica. Knjige su 1921. spaljene na trgu ispred zvonika, a dio ih je

sačuvan zahvaljujući tome što su skrivene u nekorištenom dimnjaku u kući jedne creske obitelji.

Knjižnični rad zamire do 1945. kada se djelatnost djelomice obnavlja u prostorima Narodnog doma.

1955. godine Kulturno prosvjetno društvo "Naša sloga" pokreće akciju prikupljanja knjiga za knjižnicu među kojima su prikupljene knjige i iz fondova ranijih knjižnica. Iste se godine održava tečaj za knjižničare pod vodstvom gospodina Marina Zurla kojeg pohađa i učiteljica Marija Rogić rođ. Žic, kasnije voditeljica knjižnice.

Knjižnica je smještena u prostor na Narodnom trgu br. 3 (današnji Trg Frane Petrića 3) na katu, a zatim još dva puta mijenja sjedište.

1962. godine KPD "Sloga" prestaje s radom pa knjižnica ostaje bez redovitih sredstava, samo s prihodima od članarina i dobrovoljnih priloga. Takvo se stanje održava do 1968. godine kada se knjižnica zatvara i prostor namjenjuje drugim djelatnostima.

1. svibnja 1972. godine Društvo prijatelja Cresa otvara knjižnicu pod sadašnjim nazivom. Knjižnicu do 1986. godine volonterski vodi gospođa Marija Rogić. Zanimljivo je napomenuti da je knjižnica organizirala slanje knjiga autobusima u okolna mjesta gdje su ih preuzimali učitelji i posuđivali korisnicima. Od 1986. godine Knjižnica je u sastavu Narodnog sveučilišta Mali Lošinj, kasnije Pučkog otvorenog učilišta Mali Lošinj. Prva voditeljica Knjižnice je Ljiljana Kencel, prof., a od 1987. godine voditelj je Vjekoslav Velčić. Od 1990. godine Knjižnica je otvorena puno radno vrijeme u jednoj smjeni.

GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA FRANE PETRIĆA U NOVO OBNOVLJENOM LAZARETU

Nakon temeljitih konzervatorskih i građevinskih zahvata zgrada nekadašnjeg lazareta udomila je Gradsku knjižnicu Frane Petrića 2005. godine.

Svaki srednjovjekovni grad, pa tako i grad Cres imao je svoj lazaret, mjesto gdje su radi zaštite od epidemija ljudi koji su u grad dolazili brodovima morali proći karantenu (četrdeset dana) prije nego što im je dozvoljen ulazak u grad.

Nalazi se neposredno uz gradsku kulu Sv. Duha (danas ugostiteljski objekt Porta Bragadina) i gradskih bedema (danas simetrala ulice Zazid).

Kao i obližnja crkvice Sv. Duha (kapelica vlastelinske obitelji Petris) i lazaret je kasnogotička gradnja iz sredine XV. stoljeća. Uz njega se originalno nalazi i grlić zdenca s grbom nepoznate obitelji iz XIV. stoljeća.

Kada je izgubio svoju prvotnu svrhu, lazaret postaje ubožnica, Ospicij, mjesto gdje se udomljuju stare, bolesne i nemoćne osobe. Gašenjem te funkcije postaje skladište drvene građe poduzeća Naprijed, pa Elektrovide, zatim skladište hrane Crvenog križa u vrijeme Domovinskog rata, a na kratko vrijeme i skladište deponiranog materijala Creskog muzeja.

Knjižnici je u veljači 2008. godine dodijeljen i izdvojeni skladišni prostor (Cons 2/II) obzirom da je skladišni prostor u Knjižnici dostatan jedino za najnužnije priručno

skladište. Od rujna 2010. godine skladišni prostor knjižnice se nalazi u potkrovlju zgrade Grada Cresa. Obzirom na sve veći fond Knjižnici bi bio potreban veći skladišni prostor koji bi odgovarao potrebama Knjižnice te se nalazio u njezinoj blizini.

Od 1. siječnja 2007. godine Knjižnica je osamostaljena i djeluje kao javna ustanova. 22. kolovoza 2007. godine zaposlen je ravnatelj Gradske knjižnice i čitaonice Frane Petrića, Stefano Negovetić. Ravnatelj knjižnice radi i u neposrednom kontaktu sa korisnicima kao i knjižničar, svatko u svojoj smjeni.

Radno vrijeme Knjižnice do 15. listopada 2007. godine:

ponedjeljak, srijeda, petak:	14-19, ljetnih mjeseci od 16-21
utorak, četvrtak:	8-13
svake subote	8-13

Radno vrijeme zaposlenika u Knjižnici od zaposlenja ravnatelja:

1. smjena:	od 8,00 do 16,00 sati
2. smjena:	od 12,00 do 19,00 sati
subotom	od 8,00 do 13,00 sati

Smjene se izmjenjuju dnevno.

1. Zaposleniku koji započinje tjedan 1. smjenom subota je neradna.
2. Zaposlenik koji započinje tjedan 2. smjenom subota je radna.

Preraspodjelom radnog vremena:

Radni tjedan pod 1.	iznosi 38 sati.
Radni tjedan pod 2.	iznosi 42 sata.

Radno vrijeme knjižnice za korisnike tijekom zimskih mjeseci:

od ponedjeljka do petka:	od 8,00 do 12,00 sati
	i od 15,00 do 19,00 sati
subotom	od 8,00 do 13,00 sati
ukupno:	45 sati tjedno

Tijekom ljetnih mjeseci, radno vrijeme 2. smjene započinje u 13,00 sati i traje do 20,00 sati.

Radno vrijeme otvorenosti za korisnike u 2. smjeni tijekom ljetnih mjeseci:

od 16,00 do 20,00 (od 15. lipnja do 1. listopada)

1. smjena i rad subotom ne mijenjaju raspored rada

I. REDOVNA DJELATNOST

Knjižnica obavlja svoju djelatnost prema Zakonu o knjižnicama, Standardima za narodne knjižnice RH, Pravilnikom o radu knjižnice.

Nabavlja knjižničnu građu, stručno obrađuje, čuva i zaštićuje knjižničnu građu, izrađuje biltene, kataloge, omogućuje pristupačnost knjižnične građe i informacija korisnicima prema njihovim potrebama i zahtjevima, osigurava korištenje i posudbu knjižnične građe te protok informacija, potiče i pomaže korisniku pri izboru i korištenju knjižnične građe i informacijskih pomagala, vodi dokumentaciju o građi i korisnicima, sakuplja zavičajnu zbirku i sl. Knjižničnu građu čini svaki jezični, slikovni i zvučni dokument na lako prenosivom materijalu ili u elektronički čitljivom obliku informacijskoga, umjetničkoga, znanstvenoga ili stručnog sadržaja, proizveden u više primjeraka i namijenjen javnosti, kao i rukopisi, što sve knjižnica drži u svojem knjižničnom fondu i stavlja na raspolaganje korisnicima.

Knjižnica posebnim oblicima djelovanja potiče kod svih kategorija stanovništva, počevši od predškolaca, korištenje knjižnicom i knjižničnom građom.

1. Nabava knjižnične građe

Knjižni fond iznosi 17.518 svezaka što je 6 knjiga po stanovniku.

1.1. Knjige

Knjižnična građa u 2023. nabavlja se sredstvima:

Ministarstva kulture:	4.645,30 eura
Grada Cresa:	4.000,00 eura
Vlastita sredstva:	550,00 eura

U 2023. godini Ministarstvo kulture i medija je odobrilo 4.645,30 eura.

Grad Cres je odobrio iznos od 4.000,00 eura.

Iz vlastitih sredstava je utrošeno 550,00 eura.

Za 2024. godinu zatraženo je od Ministarstva kulture i medija 4.700,00 eura, od Grada Cresa 4.000,00 eura, te su planirana vlastita sredstva u visini od 550,00 eura.

Nabava prema Standardima: 589 svezaka
Predviđena prosječna cijena knjige: 23,00 eura.

Plan kupnje: 402 svezaka.

Ukupno: 9.250,00 eura.

Darovane/otkupljene knjige: 180 svezaka

Otkupom Ministarstva kulture i medija je odobreno u prvom krugu 1.500,00 eura, a u drugom krugu 1.681,50 eura za nabavu knjiga.

Stručna nabava planira se prema zahtjevima da u fondu bude zastupljena 65% beletristika, 35% stručne, znanstvene i popularno – znanstvene literature, od koje najmanje 1% čini referentna građa. U odnosu na dobnu strukturu korisnika, ukupan fond narodne knjižnice treba sadržavati najmanje 25% knjižne građe za djecu i mlade.

Ustaljeni način osiguravanja sredstava za nabavu knjiga omogućuje kupnju novih naslova i nova izdanja će se pratiti i nadalje vodeći računa o željama korisnika i potrebama popunjavanja priručne literature.

Zbog sve većeg interesa stranaca-turista fond na stranim jezicima osvježavati će se novitetima. Veliki udio u formiranju fonda na stranim jezicima ostvaruje se poklonima korisnika Knjižnice.

Obaveza svake narodne knjižnice je da formira i dopunjuje Zavičajnu zbirku, da skuplja, istražuje, obrađuje, pohranjuje i daje na korištenje knjižničnu građu o topografiji, povijesnom i kulturnom razvitku područja na kojem djeluje.

Godišnji otpis knjiga prema standardima: do 5 % fonda - 876 svezaka.

1.2.Periodika

Nabava periodike u skladu je sa Standardima za narodne knjižnice: najmanji broj periodike za naselja do 5.000,00 stanovnika = 5 naslova.

Planira se nastaviti sa nabavom dnevnih novina i časopisa kao do sada u iznosu od 5.500,00 kn:

Časopisi	naslova: <u>5</u>	primjeraka: <u>1</u>
Novine	naslova: <u>2</u>	primjeraka: <u>1</u>

Prilikom nabave časopisa i dnevnih novina uzete su u obzir želje članova knjižnice, teme koje časopis obrađuje, kvaliteta i točnost prezentiranih podataka.

Naslovi časopisa koji se nabavljaju za fond knjižnice su:

Maslina – zbog rastućeg interesa za maslinarstvo odlučili smo se za časopis o maslinarstvu koji obrađuje novosti i sve važnije teme u tom području.

Svietlost - obrađuje teme svijesti i cjelovit pristupu življenju.

More – magazin za plovidbu i plovila

Nacional – Hrvatski politički tjednik

Globus – nacionalni tjednik koji se bavi različitim temama iz političkog i kulturnog života hrvatskih građana, obrađuje sve značajnije teme koje su aktualne u hrvatskom društvu.

Naslovi dnevnih novina koje Knjižnica nabavlja su:

Novi list – dnevne novine koje su najčitnije na ovom području, bave se različitim temama iz političkog, kulturnog i znanstvenog života naše zemlje i svijeta, sadrže reportaže o Cresu i Primorsko-goranskoj županiji.

Jutarnji list – druge dnevne novine koje nabavljamo za fond knjižnice, za koje smo zaključili da kvalitetom sadržaja odgovaraju te da su rado čitane od strane naših korisnika

1.3 Ostala knjižnična građa (CD-ROM, CD, DVD...)

Za audiovizualne medije nema interesa pa za te sadržaje ne izdvajamo sredstva. Ako se ukaže povećana potreba za te medije predviđena je i promjena plana nabave.

Korisnicima su na raspolaganju dva računala te još dva prijenosna računala za pretraživanje Interneta i CD-romova. Knjižnica je po zimi već duži niz godina jedino mjesto gdje se sa računalom pristupa Internetu u Gradu Cresu što je od velike pomoći i usluga domaćem i stranom stanovništvu koje nema pristupa Internetu.

Štićenici Doma za odgoj djece Cres imaju pravo besplatno koristiti računalo.

2. Stručna i tehnička obrada građe

Stručno se obrađuju sve kupljene i poklonjene knjige. Izrađuje se katalog za sve naslove i bilteni novih naslova u knjižnici. Knjižnična građa obrađuje se prema utvrđenim, standardiziranim knjižničarskim pravilima. Knjižnica je prešla na suvremeniji program za rad ZaKi, kojeg koriste većina knjižnica u Hrvatskoj, čime se knjižnici omogućuje kvalitetniji rad i umrežavanje sa ostalim knjižnicama.

Kao i do sada, radi zaštite i dužeg trajanja nove knjige umatati će se u zaštitne folije.

3. Revizija fonda

U razdoblju od 7. do 18. veljače 2019. godine provedena je revizija knjižnog fonda Gradske knjižnice i čitaonice Frane Petrića.

4. Članovi i korištenje

2023. godine do mjeseca prosinca Knjižnica ima ukupno 652 člana (23% stanovništva):

Broj članova prema Standardu (najmanje 18% ukupnog (2800) stanovništva Grada):
504

Broj članova knjižnice najbolji je pokazatelj potrebe stanovništva za knjižnicom.

Prema potrebi korisnika, traženi naslovi će se pronalaziti i međuknjižničnom posudbom iz Sveučilišne knjižnice Rijeka, Gradske knjižnice i čitaonice Pula, Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu...

Studenti sa Cresa redovito koriste usluge knjižnice neovisno o mjestu školovanja, jer u našoj knjižnici brže dolaze do potrebne literature.

Godišnja članarina za školsku djecu, učenike, studente, umirovljenike i korisnike koji privremeno borave u Gradu Cresu iznosi 6,00 eura. Za zaposlene članarina je 8,00 eura. Predškolci imaju besplatnu članarinu.

Zbog sve većeg korištenja Knjižnice od strane turista uvedena je jednomjesečna članarina u iznosu od 2,00 eura.

5. Edukacija korisnika

Prema potrebi korisnika pružati će se pomoć pri korištenju računala i pomagati pri pronalaženju informacija na Internetu i CD-romovima, individualno i grupno.

Ostvarena je dugogodišnja suradnja sa Dječjim vrtićem Girice, Osnovnom školom Frane Petrića.

Svake godine prilikom Mjeseca hrvatske knjige djeca iz Dječjeg vrtića "Girice" organizirano dolaze upoznati knjižnicu.

Učenici prvih razreda osnovne škole besplatno se učlanjuju u knjižnicu i upoznaju sa Knjižnicom čime se popularizira i omogućuje pristupačnost knjižnične građe i informacija novim korisnicima.

6. Kulturno - animacijske djelatnosti

Kroz godinu organizirati će se izložbe (fotografije, slike) za koje su već uspostavljeni kontakti sa lokalnim stvaraocima.

U planu je povećati broj gostovanja književnika i tematskih predavanja za što su ostvareni kontakti i prikupljene ponude. Kontakti su ostvareni sa najpoznatijim i najčitanijim hrvatskim piscima, a gostovanja se dogovaraju i ovisno o novoizašloj knjizi pojedinog autora ili događaju od naročitog interesa među članovima: Davor Rostuhar, Damir Karakaš, Tomislav Perko, Nikola Petković, Boris Veličan, Tomica Kristić, Hrvoje Ivančić, Krešimir Mišak.

U knjižnici se trenutno nalazi “Mala retrospektiva crteža” akademske slikarice Koraljke Polaček.

U knjižnici je 20. listopada 2023. godine organizirano predavanje “Transhumanizam i budućnost čovjeka” autora Krešimira Mišaka.

27. listopada 2023. godine u knjižnici je organizirano predstavljanje romana “Raskrižje” autorice Marijane Perinić.

3. studenog 2023. godine organizirano je putopisno predavanje “Put sjevera” autora Hrvoje Jurića

7. Stručno usavršavanje djelatnika

Planira se sudjelovanje na stručnim skupovima u organizaciji Knjižničarskog društva Rijeka, Hrvatskog knjižničarskog društva itd.

II. DJELATNICI

U Knjižnici je zaposleno 3 djelatnika:

Ravnatelj
Knjižničar
Poslovni tajnik

III. OPREMA KNJIŽNICE

Od preseljenja u današnji prostor (2005. godine) Knjižnica je opremljena suvremenim knjižničnim namještajem. 2008. godine postavljene su jednostrane police duž zidova, čime se iscrpila mogućnost daljnjeg dodavanja polica za knjige. Već sada je dio fonda koji se rjeđe traži smješten u priručno skladište.

Knjižnica je opremljena računalom za obradu knjiga i stručnih kataloga, posudbu i evidenciju korisnika, dva računala za korisnike, dva prijenosna računala, dva računala tipa tablet, računalom za pretraživanje kataloga Knjižnice, projektorom, fotokopirnim strojem, printerom i scannerom.

IV. INVESTICIJE

Knjižnica je financirana iz proračuna Grada Cresa, sredstvima Ministarstva kulture i medija (sredstva za nabavu knjižnog fonda), a dijelom iz vlastitih sredstava. Vlastiti prihodi ostvaruju se od članarine, korištenja Interneta, tiskanja. Prihodi knjižnice do mjeseca prosinca 2023. godine iznose 2.813,59 eura. Od osamostaljenja 2007. godine, proračunska sredstva Grada Cresa zadovoljavala su potrebe rada Knjižnice u svim oblicima djelovanja.

ZAKLJUČAK

Gradska knjižnica i čitaonica Frane Petrića je vrijedna i nezaobilazna ustanova koja omogućuje pristup informacijama za sve građane. Ona je središte čuvanja i korištenja kulturne baštine, centar cjeloživotnog učenja, davanjem informacija ona proširuje obzorja, jača socijalne vještine i sposobnost ljudi. Širi njihovo znanje i kulturni ukus. Programi Knjižnice namijenjeni su različitim korisničkim skupinama a prostor otvoren za sve građane.

Ona je kulturno i informacijsko središte Grada Cresa

Ravnatelj:
Stefano Negovetić, mag. bibl.

